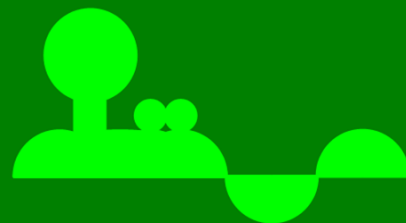

Nieuwsbrief

Landschapsbeheer Oss | September 2017 | Jaargang 18 | Nummer 71

Redactie Richard Ceelen, Dick Roza, René van Dorst, Jan Oomen | **E-mail** redactie@landschapsbeheer-oss.nl
Redactieadres Redactie Landschapsbeheer Oss, Braakstraat 46, 5345 XB Oss

Contact

Landschapsbeheer Oss

Tolstraat 3
5342 NH Oss
T 0412-474322
I www.landschapsbeheer-oss.nl
E info@landschapsbeheer-oss.nl

Voorzitter

Ronald Widdershoven
T 0412-631362
E voorzitter@landschapsbeheer-oss.nl

Secretaris

Hanny Wagemakers
T 06-18353309
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Penningmeester

Jan Ploegmakers
T 0412-641500
E penningmeester@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie, Werving & Vrijwilligerscontact

Dick Roza
T 0412-642368
E pr@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie & Website

Richard Ceelen
T 06-54218521
E redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Juridisch Adviseur

Maarten Furnée
T 0412-454204
E juridischadviseur@landschapsbeheer-oss.nl

Werkplaats Natuur, Landschap & Cultuurhistorie

Henk Smouter (Projectcoördinator)
Tolstraat 3
5342 NH Oss
T 06-54288252
E hs@werkplaatsnlc.nl

Coördinator Beheer

Tonnie van Hooff (Projectcoördinator)
Tolstraat 3
5342 NH Oss
T | 06-37456820
E tvh@werkplaatsnlc.nl

Landerij VanTosse

Hanny Wagemakers
T 06-18353309
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

De Stichting Landschapsbeheer Oss is gevestigd te Oss en ingeschreven bij KvK Oost-Brabant onder nummer 17105068 Rabobank Oss, NL94 RABO 0170 4198 94

Landschapsbeheer Oss

Inhoudsopgave

In memoriam Tonnie Wittenberg	2
Nieuws Landerij VanTosse	3
Herinrichting kerkerrein Dennenburg	4
Waar werkten we?	4
Kosters Bosken, een pareltje in de polder	4
Nattig uitje naar Oisterwijkse vennen	6
Pimpernelblauwtje in Bossche blauwgraslanden	7
Nijlgans en reuzenberenklauw op zwarte lijst	8
Kort Nieuws	9
Werkgroep Landschapsbeheer	15

Colofon

Nieuwsbrief Landschapsbeheer Oss

September 2017, jaargang 18, nummer 71, oplage 525.

Kopij

Wij nodigen graag iedereen uit om een bijdrage te schrijven voor de nieuwsbrief!

U kunt uw bijdrage met of zonder illustraties mailen naar redactie@landschapsbeheer-oss.nl.

De sluitingstermijn voor kopij voor de volgende nieuwsbrief is 1 december 2017.

Foto's voorpagina

Boven: entrepunt Landerij VanTosse aan de Cereslaan.
Linksonder: in de regen luisteren naar de gids.

Rechtsonder: VanTosse bier logo op Huis Cumberland.

NATUURWERKDAG

een initiatief van LandschappenNL

Op zaterdag 4 november vindt - voor de 17e keer - de Nationale Natuurwerkdag plaats. Op zo'n 500 locaties verspreid over heel Nederland kunnen vrijwilligers en mensen die dat willen worden, of eenmalig willen komen meedoen dan weer werken in de natuur. Ook Landschapsbeheer Oss doet natuurlijk weer mee aan die dag!

Gat van de Dam

Dit keer zullen we de natuurwerkdag voor de eerste keer organiseren in het natuurgebied "Gat van de Dam". Dat fraaie natuurgebied, dat Landschapsbeheer Oss voortaan voor Waterschap Aa en Maas gaat onderhouden, is gelegen in het poldergebied aan de noordwestkant van Oss langs de Hertogswetering tussen Oss en Lithoijen. Onze vrijwilligers werkten hier ook voor het eerst - op 7 april van dit jaar, toen ze er overhangende takken bij een weiland verwijderden. In onze nieuwsbrief van juni vindt u op pagina twee een impressie over het gebied, terwijl een foto ervan de voorpagina siert. Op de natuurwerkdag gaan we in het Gat van de Dam de houtopstanden flink uitdunnen en de tientallen wilgenbomen op het polderdijkje knotten. De dag begint, zoals gebruikelijk om 10.00 uur en eindigt om 15.00 uur. Er is koffie, met koek en frisdrank en tussen de middag serveren we weer onze bekende erwtensoep bij de meegebrachte boterhammen. Na afloop van het werk is er de traditionele afsluiting met bier, wijn, fris, kaas en worst. De werklocatie is vanuit Oss bereikbaar via de Klein Usenstraat, en Huizenbeemdweg. Na de Huizenbeemdweg bij de Gewandeweg te zijn overgestoken, gaat u, na het passeren van de brug over de Hertogswetering na ongeveer 500 meter linksaf de Polderdijk op. Na 300 meter maakt deze weg een haakse bocht en via het toegangshek bereikt u het Gat van de Dam. Onze eigen vrijwilligers worden nog via de gebruikelijke werkmail veder op de hoogte gebracht. (DR)

In memoriam Tonnie Wittenberg

Op zaterdag 9 september is in verpleeghuis De Wellen in Oss, na een ongeneeslijke ziekte, onze trouwe vrijwilliger en vriend Tonnie Wittenberg op de leeftijd van 74 jaar overleden.

"Als de lucht een trap was en de wolken een brug, dan klom ik naar de hemel en haalde ik je terug"

Nadat velen op dinsdag 12 september in het Stadsmortuarium in Oss al persoonlijk afscheid van Tonnie hadden genomen, herdachten we hem gezamenlijk op donderdag 14 september tijdens een zeer druk bezochte uitvaartdienst in "Huis van Troost" in Veghel. Aan het begin van de afscheidsdienst werd de kist door zes - in gelegenheden uniformen gestoken - brandweermannen en vooraf gegaan door hun commandant, de aula binnen gedragen. Bij de dienst was een groot aantal van onze vrijwilligers, oud brandweercollega's van Tonnie en betrokkenen uit de wijk de Ruwaard in Oss aanwezig. Emmy Simons droeg het gedicht "De Brug" van de dichter Toine Lacet voor en er waren toespraken van Hans Richter, commandant van de brandweer in Oss, Rien van Boxtel, voorzitter van Wijkraad de Ruwaard en Ronald Widdershoven, voorzitter van Landschapsbeheer Oss. De brandweermannen hadden zich bij het afscheid nemen van Tonnie, als laatste hulde, naast de kist opgesteld. Na afloop van de plechtigheid werd Tonnie in besloten kring naar het crematorium begeleid.

Tonnie was dit jaar precies 15 jaar vrijwilliger bij ons. Ik herinner me nog goed hoe we voor het eerst kennis met hem maakten. Dat was toen hij bij ons in maart 2002 in De Stelt boomstammetjes kwam uitzoeken. Die had hij nodig om een drijvende broedvlonder voor watervogels te maken voor in de vijver bij de kinderboerderij. De omgeving daar gaf te veel drukte om watervogels rustig te laten broeden.

Op 15 maart, vlak voor het broedseizoen begon, werd de broedvlonder in elkaar gezet. Onze vrijwilliger Henk van Grunsven, actief bij de vogelwerkgroep van het IVN, had de leiding over de bouw en had zijn medevrijwilligers Gerit van Berkum, Gerard Smits en ondergetekende gevraagd hem te assisteren. Henk had het benodigde riet gesneden in de polder, Tonnie zorgde voor drijflichamen, spijkers en touw en had bij de gemeente een roeibootje geregeld. Zijn vrouw Riekie zorgde tijdens de pauze voor koffie en koek. De bouw van de vlonder trok veel belangstelling van wijkbewoners. DTV maakte er een uitzending van en het Brabants Dagblad schreef er een leuk artikel over. Maar spannend werd het pas echt toen de vlonder te water werd gelaten en met Tonnie aan de riemen van de roeiboot, Gerit Smits als "archeologisch navigator" en Henk van Grunsven óp de vlonder, op weg ging naar de afmeerplek. En daar ging het mis: doordat de keiharde bodem van de vijver weinig meewerkte om de afmeerpalen er in te slaan, kiepte Tonnie het water in. Tot over zijn middel door het koude water wadend kwam hij naar de kant terug. Dat Riekie, toen we hem daarna drijfnat thuis afleverden, flink schrok, valt te raden! En na het vlonderavontuur was het gelijk "aan" met Tonnie, die als gepensioneerd over veel vrije tijd beschikte. Hij meldde zich aan als vrijwilliger en stelde zichzelf later voor in onze nieuwsbrief. Daaruit bleek dat hij, na een 40-jarig dienstverband bij de technische dienst en de afdeling veiligheid en milieu van Unox én als commandant van de brandweer, van alle

markten thuis was. Zodoende hadden we de jaren daarna heel veel profijt van zijn grote kennis van techniek, veiligheid en milieu en van zijn uitgebreide netwerk. Dat netwerk werd nog groter toen hij lid werd van de wijkraad in de Ruwaard. Zo zorgde Tonnie er voor dat we in 2008 onze eerste nieuwjaarsreceptie konden houden in de kantine van de brandweer, waar we met drankjes, hapjes en muziek van de Politiekapel, een avond hadden waarover nú nog wordt gepraat! Ik merk nu dat, hoe langer ik over Tonnies werk bij ons nadenk, ik me steeds meer realiseer bij hoeveel activiteiten en projecten hij een leidende rol speelde. We zijn hem daar dan ook bijzonder dankbaar voor en zullen nog heel vaak aan hem terugdenken!

Dick Roza

Het bestuur dankt Tonnie

We wisten al een tijdje dat het onvermijdelijke er aan zat te komen. Tonnie is niet meer onder ons. Tonnie met zijn markante persoonlijkheid, zijn behulpzaamheid zijn grote kennis waar het technische zaken betrof, dat zullen we allemaal gaan missen.

Tonnie was al meer dan 15 jaar vrijwilliger, hij zette zich met hart en ziel in voor Landschapsbeheer en voor de veiligheid van alle vrijwilligers. Hij was ook een van de leden van de gouden ploeg, samen met Henk van Grunsven en Ton Velders, op hen kon je altijd een beroep doen buiten de werkdagen om. Je kunt iedere organisatie zo'n gouden ploeg.

Hij kocht gereedschappen en machines in en dat deed hij met grote kennis van zaken. Hij zorgde voor de keuringen van materialen en voor de bijscholingscursussen voor de BHV'ers. Kortom hij was onmisbaar. Hij heeft er ook voor gezorgd dat we het pand in de Tolstraat konden betrekken. Wethouder Hoeksema werd er wekenlang door hem op gewezen dat het pand leeg kwam en dat het zonde zou zijn als het gesloopt zou worden.

Wij zijn Tonnie dankbaar voor alles wat hij voor Landschapsbeheer Oss heeft betekend en dat is heel veel. Wij gaan hem missen.

Wij wensen zijn echtgenote Riekie veel sterkte bij het dragen van dit grote verlies.

Ronald Widdershoven,
namens het bestuur van Landschapsbeheer Oss en alle vrijwilligers.

Nieuws

Landerij VanTosse

Herinneringsbos

Nadat we in het voorjaar gedeeltes van het nog kale gebied hadden ingezaaid met een bloemrijk grasmengsel hebben we wel heel lang moeten wachten totdat het een beetje begon te tonen. Het koude voorjaar, gevolgd door de grote droogte in mei en juni waren er de oorzaak van dat alles maar heel moeizaam van de grond kwam. Pas na de regens in juli begon alles zich mooi te ontwikkelen, met momenteel prachtig bloeiende vakken met wildbloemen. De eerste bomen zijn inmiddels geplant, ook deze hebben we door de droogte wekelijks van water moeten voorzien, maar ze slaan goed aan.

Er is een mooie folder gemaakt met alle informatie voor belangstellenden die een boom willen planten. Deze folder wordt op diverse plaatsen in Oss verspreid.

Entrepunt Cereslaan

Heel wat vrijwilligersuren zijn erin gaan zitten, maar het resultaat is er dan ook naar. Het entrepunt aan de Cereslaan is met recht een blikvanger van jewelste als je Oss nu binnenrijdt. Hoewel ogenschijnlijk eenvoudig van constructie heeft het toch heel wat denk-, meet- en maatwerk gekost om alles zodanig op te bouwen dat het vooral veilig, maar ook vandalisme bestendig is. De hogere stammenmuren zijn voorzien van een inwendig frame, waardoor ze niet kunnen omvallen. Onderling zijn de stammen gefixeerd om te voorkomen dat ze wat al te gemakkelijk kunnen worden meegenomen. Lastig punt bleek om de belettering Landerij VanTosse op een goede manier te bevestigen. Uiteindelijk hebben we ervoor gekozen deze als apart frame, uitgevoerd in corten-staal, voor het kunstwerk te zetten. De letters zijn crèmekleurig geschilderd, zodat ze goed tegen de achtergrond afsteken.

De akkers

Dit jaar gaat helaas toch weer de boeken in als een lastig jaar voor met name de graanteelt. Koude nachten tot ver in mei waren er de oorzaak van dat het maar slecht wilde groeien, zelfs de wintergranen bleven sterk achter. En als dat daarna wordt gevolgd door een langdurige periode van droog, heet weer, dan heb je ongeveer de slechtst denkbare omstandigheden voor akkerbouw, zeker op de toch al droogtegevoelige zandgronden. De opbrengsten waren er ook naar, zeker 40% minder dan verwacht werd. Sommige percelen, vooral met haver, hebben we niet eens geoogst omdat de stengels nauwelijks 30 cm lang waren. Relatief gunstig steken de percelen af waar we in de gelegenheid waren water te geven, zoals het hopveld en de cranberries. Vooral de cranberries hebben vanaf juni, wanneer de echte groei zich doorzet, volop geprofiteerd van de

regen die toen is gevallen. Laten we hopen dat door deze spreading in gewaskeuze de uiteindelijke opbrengst, in euro's, toch nog enigszins meevalt.

Einde project Landerij VanTosse in zicht

Eind 2018 is de subsidieperiode van het project Landerij VanTosse afgelopen. Dat betekent nog pakweg een jaar om de resterende doelstellingen te realiseren, o.a. met de realisatie van een tweede entrepunt aan de Mugheuvelstraat, uitbreiden van de stammenmuurtjes, inrichten van houtwallen voor paddenstoelenteelt, het plaatsen van informatiepanelen, zitbanken en bewegwijzering, het verder uitbouwen van de sociaal-maatschappelijk functie en het verder ontwikkelen van ketens van streekproducten. Daarna betekent het dat we geheel onze eigen broek moeten ophouden en op alle mogelijke manieren moeten kijken hoe we de exploitatie sluitend kunnen maken. We hebben hiervoor verschillende verdienmodellen opgesteld: opbrengsten landbouwgewassen, opbrengsten groentetuin, exploitatie huis Cumberland (excursies, verhuur als vergaderruimte) en het bieden van opleidingsmogelijkheden en werkervaringsplekken.

Graanmouterij

Wat een succes is het geworden, de promotiefilm over de intentie om een graanmouterij op te richten! Binnen de kortste keren had het via Facebook al ruim 7000 personen bereikt. Veel reacties mochten we ontvangen uit de speciaalbierbrouw-wereld, die alle benadrukten dat een dergelijke voorziening goed zou inspelen op de ambitie van veel brouwers om met streekelijke producten te willen werken. Buiten dat was het een mooie promotie voor de activiteiten van onze vrijwilligers die op allerlei manieren meewerken aan het project Landerij VanTosse. Deze zijn, samen met de fraaie omgeving van ons werkgebied, bijzonder vakkundig in beeld gebracht door de makers van filmbedrijf Afdeling Beeld uit Zeist. Bewondering was er alom voor de werkwijze van de filmmakers die aan de hand van een uitgewerkt script ogenschijnlijk willekeurige shots aan het opnemen waren (met, zoals het kennelijk hoort, diverse takes van dezelfde handeling), die uiteindelijk tot een samenhangende film zijn gemonteerd. Al met al waren het een paar leuke, drukke opnamedagen, die werden afgesloten met een grootse BBQ met (alvast) een VanTosse biertje erbij!

Wat de voortgang van de mouterij zelf betreft: momenteel wordt gewerkt aan het definitieve businessplan waarmee we de financiering rond willen krijgen. Technische zaken zijn uitgewerkt met medewerking van een grote (Nederlandse) mouterij. Van hieruit moet worden gekeken of er binnen de bestaande bedrijfslocaties in Oss een geschikte vestigingsplaats kan worden gevonden. Wordt vervolgd...

Henk Smouter

Herinrichting kerkterrein Dennenburg

Lange tijd was het de blikvanger van het dorpje Dennenburg: de oude Sint Michaelkerk met rondom de monumentale kastanjabomen. Van verre zichtbaar en een landmark voor het landschap.

Gevreesde de kastanjabloedingsziekte

Maar slechts enkelen beseften dat hieraan op een gegeven moment onherroepelijk een eind aan zou komen. Al een aantal jaren geleden was bij de bomen de gevreesde kastanjabloedingsziekte geconstateerd. Toen begin 2016 een tak met de dikte van een forse boom afbrak is de knoop doorgehakt en is besloten de zeven kastanjes te kappen. De situatie was te onveilig geworden, temeer daar het kerkje als bed en breakfast wordt verhuurd en er dus een groot risico voor de gasten bestond.

Samen met Brabants Landschap, de gemeente Oss en Landschapsbeheer Oss is een herinrichtingsplan opgesteld waarbij de bestaande bomen zijn vervangen door vijf beuken en twee esdoorns, bomen die passend zijn op een dergelijke plek.

De kastanjabomen zijn in februari 2017 gekapt en met behulp van een hoogwerker ontmanteld en met het nodige spektakel met een 60 meter lange giek over de kerk getild en afgevoerd. Direct daarna zijn, in opdracht van Landschapsbeheer Oss, de boomwortels gefreesd, de oude gaten opgevuld, nieuwe gaten gegraven en de nieuwe bomen geplant. Bij kwekerij van de Broek in Heeswijk-Dinther, onze huisleverancier, zijn de hoogste bomen uitgezocht: 20 jaar oude bomen van zo'n 6-8 meter hoog. Hierdoor kon er direct een beeld ontstaan van enig volume. Vijf beuken vonden hun plaats langs de kerkmuur aan de noordzijde, de twee esdoorns werden geplant aan de zuidzijde van de kerk, ongeveer op de plaats waar de oude kastanjabomen stonden. Hiermee is in ieder geval de groene aankleding van de kerk weer voor jaren zeker gesteld.

Kastanjeboom, aangetast door gevreesde kastanjabloedingsziekte

Landschapsbeheer Oss was voor dit project de subsidie-aanvrager. Via Brabants Landschap is een subsidie ontvangen van de Nationale Postcode Loterij, waardoor het project gerealiseerd kon worden. Ook de gemeente Oss en de eigenaar van het terrein, de heer Augusteijn hebben financieel bijgedragen aan de realisatie van het project.

Henk Smouter

Waar werkten we?

Van de dertien werkochtenden in de afgelopen periode vervielen er drie door weersomstandigheden. Maar op de resterende werkdagen en alle dinsdagen vanuit de Tolstraat, staken we op zes locaties de handen weer flink uit de mouwen!!!

Ouderwets vogelkers snoeien

Allereerst kwam het entreepunt van Landerij VanTosse aan de Cereslaan op 28 juli gereed. De grote witgeschilderde letters vallen duidelijk op tegen de achterwand van de gestapelde boomstammetjes en met een grote banner eraan, is het entreepunt niet te missen! Het grafveld Paalgraven op Zevenbergen gaven we op 23 juni weer eens een fikse knip-en maaibeurt. Het is fijn om te zien dat er steeds meer heide terugkomt op het terrein. Ook op de - dit jaar 15 jaar oude - Groenendijk in Haren werd weer gewerkt; op 7 juli, 25 augustus en 2 september werd wilgenopschot verwijderd en de - eveneens 15 jaar oude - herinneringslinde werd vrij gemaakt van omringende begroeiing. Ook het pad bij het relict van het stenen dijkje in "Kosters Bosken" aan de Nieuwe Spaanse Steeg werd gemaaid en vrij gemaakt van begroeiing. Voor meer info over de historie van bosje, zie het aparte artikel in deze nieuwsbrief. Ook het Ossermeer en het oude zwembad aan de Machareneweg en de eendenkooi in Macharen werden respectievelijk op 21 juli en op 11 augustus weer onder handen genomen. Bij de eendenkooi werd naast maai- en knotwerk, ook een begin gemaakt met het aanbrengen van een nieuwe beschoeiing van de eerste vangpijp. En tenslotte gingen we op 5 en 16 augustus de Amerikaanse vogelkers weer eens ouderwets te lijf. Nu rondom de trimbaan en het hondensportterrein in het Docfabos. Daar werden, evenals aan de Aengelbertlaan ook verschillende locaties met Japanse duizendknoop *aangetroffen, één van de 100 grootse soorten exotische woekeraars. De gemeente zorgde voor de verwijdering ervan. Naast de activiteiten van de natuurwerkgroep werden er in de afgelopen periode ook nog tal van klussen buiten de deur opgeknapt door de dinsdaggroep van de Tolstraat. Zoals maai-, snoei-, knip- en onderhoudswerk in de Lange Del in Huiseling de eendenkooi in Macharen en de Waatselaar in Berghem. Maar het leukste karwei was toch wel het plaatsen van 28 boombanken en 8 boomstamstoeltjes in het natuurspeelbos in Herperduin op 23 augustus. 's-Middags profiteerden de bezoekers al van die nieuwe zitjes. Onze mensen werden bij dat werk geassisteerd door een kraantje de Koornbeemd uit Oss.

Dick Roza

*zie het artikel "Japanse duizendknoop, een groen monster" in dit blad.

Kosters Bosken, een pareltje in de polder

"Kosters Bosken" is een perceel populieren aangeplant aan het begin van de Groenendijk in de jaren 1950-1960. Het bosje herbergt een plek van grote historische waarde en ligt aan de aan de Nieuwe Spaanse Steeg in de polder tussen Berghem en Haren. Het is nu één van de interessantste delen van de Groenendijk wandelroute.

Restant muurtje Groenendijk in Kosters Bosken

Geen natte voeten in het westen

De naam Kosters Bosken staat opgetekend op een kaart van 20 oktober 1728 uit Megen, die is ondertekend met J. V. Koster, Castor et Magister in Megen. De aanplant van de populieren vond destijds -gelijk met die in de eendenkooi in Macharen -plaats in het kader van de herplantingsplicht in de polder Lage Maaskant na de ruilverkaveling rond 1960. Kosters Bosken was een stukje Groenendijk dat vergeven was van de wielen. De ondergroei bestond -ten tijde van de inventarisatie van Wim Gremmen in 2004- uit éénstijlige Meidoorn, Kattendoorn, Wilde Bertram, en breedbladige Wespenorchis, terwijl in het grootste wiel de - toen al zeldzame - krabbenscheer te vinden was. Bovendien ligt op deze plek nog een deel van het muurtje dat het doorsteken van de dijk moest voorkomen. Want de Groenendijk, die al in 1326 werd genoemd (maar die zeker nog ouder is) werd namelijk in de loop van de honderden jaren van zijn bestaan, toen hij dienst deed als dwarsdijk in de Beerse overlaat, verschillende keren doorgestoken door inwoners van Dennenburg en Deursen.* Dit om het water dat ten oosten van de dijk stond, te laten wegvloeien naar het westen. Maar daar waren de inwoners van Haren en van de Maasdorpen verderop niet blij mee. Vandaar dat de dijk tot de 19e eeuw werd bewaakt door de inwoners van Haren en daarna tot in de 20e eeuw door de marechaussee. Op die plaatsen waar de dijk werd doorgestoken, ontstonden een viertal wielen die van de toenmalige bevolking al vóór 1728 een naam kregen namelijk: Kribbe wielken, Sebert wiel, Reijksen wiel en Steijnse Wielken,

Reconstructie bosje gepland

Na de sluiting van de Beerse Overlaat in 1942 had de Groenendijk geen functie meer en in 1950 werd het ongeveer 1 meter hoge dijkje, op het gedeelte in Kosters Bosken na, geslecht. In 2001 werd op initiatief van de toenmalige Kernraad Haren, ongeveer op het oude tracé, een wat hogere, aarden reconstructie van de voormalige dijk gerealiseerd die op 14 juni 2002 feestelijk geopend werd. Sindsdien maakt de Groenendijk deel uit van een natuurontwikkelingsproject van 28 hectare, dat is aangewezen als Ecologische Verbindingszone (EVZ). Kosters Bosken is eigendom van Natuurmonumenten evenals de eendenkooi in Macharen. Daar werden in augustus 2012 alle 170 in 1985 geplante populieren (waarin eertijds een grote roekenkolonie met 400 nesten gevestigd was) gekapt en vervangen door lagere en gevarieerdere begroeiing. Ook voor Kosters Bosken is een plan gemaakt om, samen met Landschapsbeheer Oss en de vogelwerkgroep van het IVN, Kosters Bosken een grote opknappbeurt te geven. Dat is heel hard nodig, want doordat er heel veel jaren totaal geen onderhoud aan het perceel werd gepleegd -behoudens het recente

maaien en vrijhouden van het pad- is het gebied een ware wildernis geworden, waarin de vier wielen nog maar met grote moeite in terug te vinden zijn. Zodra daarvoor de financiële middelen voor de renovatie beschikbaar zijn, zal dat plan kunnen worden uitgevoerd.

Dick Roza (met dank aan Wim Gremmen en Henk Buijks)

* Zie ook het artikel van Henk Buijks in Brabants Dagblad van 30 juni 2017

We Are Food

Brabant is in 2018 "Europese Regio van de Gastronomie". Oss is een belangrijke gemeente als het gaat om voedsel en daarom doet onze gemeente volgend jaar mee aan de regionale campagne "We Are Food".

Alle schakels van voedselketen

We Are Food is een initiatief van de provincie Noord-Brabant en Agrifood Capital. Vanuit een netwerk van Europese regio's maken zij zich sterk om het thema gastronomie en duurzaam en gezond eten op de internationale agenda te zetten. Ook de regio's West-Brabant en Hart van Brabant werken mee. In Oss zijn alle schakels van de agrifoodketen aanwezig. We hebben bijzondere projecten op het gebied van voedsel en veel belangrijke organisaties. Denk aan de honderden foodondernemers, Landerij VanTosse, NME-centrum de Elzenhoek, Foodfestival Oss, de Klasseboeren Oss, Stadse Boeren Oss, ROC de Leygraaf met de eerste MBO foodopleiding in Nederland (die deze maand met 18 leerlingen start) Maasmeanders, Landwinkel Spierings of Imkerij Ecopoll. Tal van Osse ondernemers en instellingen zetten volgend jaar Oss op de kaart als belangrijke stad op het gebied van voedsel.

Oss werkt aan twee "keukens"

Na een eerste verkennende kennismakingsbijeenkomst op 10 mei waar ideeën uitgewisseld werden, ging men al aan de slag met de invulling van sommige daarvan. Een tweede bijeenkomst staat gepland voor 25 september. Alle uitgewerkte plannen worden gepresenteerd tijdens de Dutch Agri Food Week in oktober. Het principe van We Are Food is dat vanaf maart 2018 elke maand een themaproject met de naam "keuken" met aan het hoofd een "keukenchef" gepresenteerd wordt en publiciteit krijgt. Er waren 10 keukens beschikbaar in de provincie. Bij de loting op 13 juli uit zo'n 100 inzendingen won het project "Wereldburgers" van ROC De Leygraaf de "keuken van de maand juni" met als thema "De gezonde school". De "keuken" "Smaakvol Erfgoed" wordt samen met de drie Brabantse Middelbare Horecaopleidingen in april uitgevoerd.

Er staat een nieuwe bijeenkomst voor "We are Food" gepland voor maandag 25 september van 15.00 tot 17.00 uur in de Raadzaal van het Gemeentehuis Oss. (DR)

www.wearefood.nl

Boekje Mens en Maasland

Oss is een grote erfgoedge-meente. Vreemd genoeg is dat nog te weinig bekend bij toeristen, maar óók bij onze inwoners. Met ruim 60 religieuze monumenten als kerken, kloosters, kapellen en 328 gemeentelijke en 244 rijksmonumenten is Oss rijk bedeed. Het prachtige landschap vol cultuurhistorisch erfgoed maakt Oss bijzonder. Daarom heeft de gemeente het fraaie boekje "Mens en Maasland" gemaakt. Dat vertelt kort en krachtig het verhaal van Oss. Rode draad daarin is de relatie met de Maas. Het boekje, met tekst van Jurgen Pigmans en foto's van het Stadsarchief en plaatselijke fotografen is gratis verkrijgbaar bij het stadsarchief in de bibliotheek. (DR)

Nattig uitje naar Oisterwijkse vennen

Traditiegetrouw bood het bestuur van Landschapsbeheer Oss haar vrijwilligers als dank voor al hun inzet weer een dagje uit aan. Dit keer zetten op vrijdag 8 september 58 van hen in een tweetal bussen van Van Driel koers naar de "Brabantse Natuurpoort Groot Speijck" in Oisterwijk.

Landgoed met rijke historie

De dag startte met een eerste stop bij dagrecreatie "Piet Plezier" in Oisterwijk, waar koffie/thee met heerlijk gebak klaar stond. Vervolgens werd onder begeleiding van gidsen van IVN-Oisterwijk in drie groepen een wandeling gemaakt langs één van de 80 schitterende Oisterwijkse vennen. Daarbij werd ook het natuurtheater midden in de eeuwenoude bossen nog even bezocht. De meegebrachte paraplu's kwamen goed van pas, want de voorspelde regen, die al dreigde, viel inderdaad uit de diepgrijze hemel net toen de groepen het donkere bosgebied ingingen. Na de wandeling brachten de bussen ons bij de Brabantse Natuurpoort Groot Speijck* op het gelijknamige landgoed eveneens in Oisterwijk. Een schitterend energiezuinig en duurzaam gebouw, dat in 2015 gereed kwam, waarin Horeca Groot Speijck en het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten samen onder één dak zijn gehuisvest. Ooit stond op die plek al vanaf 1901 het zeer bekende café-restaurant "Groot Speijck, dat een rijke geschiedenis heeft op het gebied van de toenmalige dagrecreatie. Het huidige bezoekerscentrum van Natuurmonumenten kwam in 2015 in de plaats van het in 2007 afgebrande vorige centrum, dat uit 1985 dateerde.

Oisterwijk een parel in het groen

Hester van Helden schreef een fraai boekje "Groot Speijck, een parel in het groen", waarin de rijke geschiedenissen van het landgoed Groot Speijck, zijn horecabewoners en Natuurmonumenten beschreven worden. Het 64 pagina's tellende boekje, met veel foto's uit heden en verleden, is te koop bij het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten in Oisterwijk: €7.50 voor leden van Natuurmonumenten en €9.50 voor niet leden (ISBN 9789070099572). Ook is het te lezen op de website van Hester van Helden. In de mooie van Tienhovenzaal met zijn schitterende plafondlampen hoog aan de houten zoldering, kreeg de groep een heerlijke lunch aangeboden. Na afloop van de lunch, die weer voor veel verbodering zorgde onder de verschillende groepen van onze organisatie, werd nog een rondleiding gegeven door het gebouw met zijn vele duurzame snufjes en de omgeving. Een gezellige borrel op de verschillende

zitjes binnen en op het buitenterras sloot de dag af. Dat het op de terugtocht steeds harder begon te regenen kon ons niet meer deren. Weer aangekomen op ons vertrekpunt aan de Tolstraat, ging iedereen weer snel naar huis met de herinnering aan wéér een gezellig uitje van onze steeds maar groter wordende organisatie.

Dick Roza

**Groot Speijck wordt al in 1425 genoemd. De naam Spijk, Speeke of Speijck werd gegeven aan plekken waar een weg een beek kruist. Het woord spijk verwijst ook naar een doorwaadbare plaats in een beek, ook wel "voort" genoemd. De bodem daarvan was vaak met boomstammen, stenen of rijshout bedekt, zodat mensen en vee eroverheen konden lopen of rijden. In Nederland zijn verschillende plaatsen met de naam Spijk, zoals Spijkenisse en Doornspiijk.*

Cumberland en Landerij VanTosse

Op 18 mei presenteerde de Heesche historicus Lambert van den Heuvel zijn boek over de betekenis van de Oostenrijkse Successieoorlog en het hoofdkwartier van de Hertog van Cumberland te Nistelrode.

Hertog kreeg eigen laantje

Een zeer boeiende geschiedenis over Oss en de omliggende plaatsen komt ter sprake in dit boek over de betekenis van de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748). Dit interessante verhaal, met veel mooie en kleurige afbeeldingen met uitleg, vertelt over de vele moeilijkheden die Oss, Nistelrode en andere plaatsen in oostelijk Noord-Brabant ondervonden tijdens die oorlog. Het geeft ook een kijk op de toenmalige wijze van oorlogsvoering en het dagelijkse leven in deze streken. Aan de aanwezigheid van de Engelse Hertog van Cumberland in Oss en omgeving wordt de nodige aandacht besteed. Zoals bij velen wel bekend zal zijn, heeft het weggetje dat vanuit de Witte Hoeflaan naar De Stelt loopt, de naam "Laantje van Cumberland" gekregen, met een echt naambordje, dat destijds op initiatief van oud-wethouder Jules Iding werd geplaatst. Het bordje was enige tijd geleden verdwenen, maar is nu weer opnieuw aangebracht. Bij alle vrijwilligers van Landerij VanTosse, Landschapsbeheer Oss en bij onze vriendenclub mag dit boek (84 blz) niet ontbreken. Verkrijgbaar voor €14,50 bij de boekhandels Derijks in Oss en Ceelen in Heesch. Eventueel telefonisch bij de auteur Lambert van den Heuvel 0412-451867.

Dick Roza

Pimpernelblauwtje in Bossche blauwgraslanden

Op 7 juli organiseerden Waterschap Aa en Maas, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, de Vlinderstichting en de gemeente Heusden in het kader van het LIFE+-project "Blues in the Marshes" een excursie voor genodigden in het projectgebied rondom 's-Hertogenbosch.

Blauwgraslanden

Aan de zuidrand van den Bosch, in de oksel van Vught en Heusden, bevinden zich een aantal grote aaneengesloten natuurgebieden. Veelal nieuwe natuur, waar dankzij natuurherstel en -ontwikkeling nu al bijzondere bloemen bloeien, tal van bijzondere vogels voorkomen en waar je de zeldzaamste vlinders van Nederland kunt zien. De "Moerputten" en het "Vlijmens Ven" maken deel uit van het LIFE+-project "Blues in the Marshes". Met blues wordt bedoeld op het pimpernelblauwtje. Deze beschermde vlindersoort komt in Nederland alleen nog voor in De Moerputten. "Marshes" staat voor blauwgraslanden, natte graslanden met zeldzame plantensoorten, die het veld een blauwe gloed geven. In heel Nederland komt nog slechts 100 hectare blauwgrasland voor. Het doel van het project "Blues in the Marshes" is om 170 hectare voormalige landbouwgrond af te graven en te ontwikkelen in de regio 's-Hertogenbosch. Daarnaast zijn er ook nog een aantal hydrologische maatregelen genomen.

Fraai boek over gebied

Na de excursie werd het boek "Natte natuur, droge voeten" over 20 jaar ontwikkelingen in het gebied Vlijmens Ven en Vughtse Gement gepresenteerd en overhandigd aan gedeputeerde John van den Hout. Het 160 pagina's dikke boek, met schitterende foto's en tekstbijdragen van o.a. Fons Mandigers is voor €22,50 te koop via www.picturepublishers.nl/product/natte-natuur-droge-voeten.

Het Moerputtegebied, bij onze vrijwilligers bekend van ons uitje in 2011, stond de laatste tijd volop in de belangstelling; zowel het blad van Staatsbosbeheer "Naar buiten" van juni en het zomernummer van "Mens en Natuur" van het IVN schreven erover. En Staatsbosbeheer bracht een App uit Waarin leerlooier Jacob je met verhalen en foto's meeneemt op een reis door het rijke verleden van het gebied. Je vindt die app in de Appstore en Playstore.

Dick Roza

Het belang van de brandnetel

Zodra hij zich vertoont in onze tuin, rukken we hem vaak onmiddellijk uit de grond, uit angst voor brandplekken op onze huid en omdat het zo slordig staat; de brandnetel. Maar deze plant is van onschatbare waarde voor vele dieren!

Belangrijke waardplant

Brandnetels komen voor op stikstofrijke, humus houdende grond, vaak op half beschaduwde plaatsen. De grote brandnetel is vaak te vinden op onontgonnen grond, zoals afvalplaatsen of verlaten bouwplaatsen. Juist het feit dat de brandnetel zoveel stikstof bevat, trekt veel dieren aan. Voor de meeste herbivoren is een verhoging van het stikstofgehalte van positieve invloed op hun groei, overleving en voortplanting. Door van de brandnetel te eten, krijgen ze stikstof binnen. Vele insecten zijn dus afhankelijk van de plant, zoals dag- en nachtvlinders. Er komen wel 50 vlindersoorten op de plant voor. De brandnetel is onder de inheemse planten, hét gewas dat voor het grootste aantal vlindersoorten als voedselplant dient, sommige zijn zelfs bijna compleet afhankelijk van de plant. Ze hebben alleen de brandnetel als waardplant. Hierop leggen ze hun eitjes, verpoppen zich en eten als rups de bladeren. Tenslotte zijn er ook vogels die afhankelijk zijn van de brandnetel. Zo broedt de bosrietzanger tussen de brandnetels, hij hangt namelijk zijn nest aan de stengels. Ook de koning van onze zangvogels, de nachtegaal, wordt gewoonlijk te midden van de netels geboren. Bron: Vroege Vogels. (DR)

Dagpauwoog

25 jaar Natura 2000

Dit jaar is het 25 jaar geleden, dat de Europese Unie besloot om een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden in Europa tot "Natura 2000" gebieden te benoemen.

Hoge natuurwaarde

De Natura 2000 gebieden, waarvan er in ons land 163 zijn, beschikken over bijzondere planten- en diersoorten, of ze hebben een hoge natuurwaarde, zoals kwelders, duinen, laagveenmoerassen of blauwgraslanden. In de provincie Noord-Brabant zijn in totaal 21 Natura 2000 gebieden. In een grote cirkel rondom Oss zijn dat: De Loonse- en Drunense Duinen, de Langstraat, het Vlijmens Ven, de Moerputten en het Bossche Broek, de Oeffelter Meent, de Kampina, de Biesbosch en de Oisterwijkse Vennen. Dat laatste gebied werd op 8 september door onze vrijwilligers bezocht tijdens het jaarlijkse dagje uit.

Dick Roza

Nijlgans en reuzenberenklauw op zwarte lijst

Met ingang van 2 augustus heeft de Europese Commissie 12 nieuwe dier- en plantensoorten toegevoegd aan de Unielijst van invasieve exoten. De lijst is o.a. uitgebreid met de nijlgans, de muskusrat, de smalle waterpest, de reuzenbalsemien en de reuzenberenklauw.

Bedreiging van Nederlandse soorten

In de huidige lijst staan nu 37 planten en dieren, die een bedreiging vormen voor de Europese biodiversiteit. Voor deze soorten geldt een verbod op bezit, handel, kweek, transport en import. Het verbod is nodig om schade aan de natuur in Europa tegen te gaan en inheemse dieren en planten te beschermen. Invasieve exoten zijn planten en dieren, die oorspronkelijk niet in Nederland voorkomen, maar die door allerlei oorzaken in ons land terecht zijn gekomen. Door het ontbreken van natuurlijke vijanden kunnen ze zich hier vestigen, gaan woekeren en schade veroorzaken. En doordat ze zo snel groeien verdringen ze inheemse soorten, zodat die uitsterven. Zo is de Europese rivierkreeft vrijwel geheel uit ons land verdreven door Amerikaanse soorten, die nu met tientallen miljoenen exemplaren in bijna al onze wateren voorkomen. Onze vrijwilligers herinneren zich vast nog wel de enorme vangst Amerikaanse rivierkreeften die de biologen Jaap en Mischa uit een poel in De "Kaaistoep" naar boven haalden, tijdens ons uitje op 22 augustus 2014.

Berenklauw in Lange Del

Wat de opname van de reuzenbalsemien en de reuzenberenklauw op de zwarte lijst betreft; vooral de Provincie Flevoland is erg blij met de Europese steun. Want vooral de reuzenberenklauw is daar al heel lang een ware plaag. De plant, die wel 2 meter hoog kan worden, verspreidt zich snel, vooral in de bosranden en overwoekert alle andere planten. Daarnaast leidt de aanraking van de plant tot enorme brandblaren! Landschapsbeheer Flevoland is al 10 jaar lang bezig om met vrijwilligers de reuzenberenklauw te bestrijden. Men maait de planten 2 x per jaar en haalt daarbij de bloem eraf, zodat de plant zich niet meer kan voortplanten. Ook werkt men met schapenbegrazing. Gelukkig valt het met de aanwezigheid van de reuzenberenklauw in onze regio mee. Wel waren er meldingen van overlast in ons natuurgebied De Lange Del in Huisseling en in de straten eromheen. Ook heeft de reuzenberenklauw zijn kop weer opgestoken achter de "bassins" aan de Machareneweg. De bestrijding van de reuzenberenklauw doet ons denken aan onze eeuwigdurende strijd tegen de Amerikaanse vogelkers. Maar die kunnen we gelukkig met blote handen aanpakken, zonder brandblaren op te lopen!

Dick Roza

www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst

Japanse duizendknoop, een groen monster

De, nog niet op de Unielijst van invasieve exoten opgenomen, Japanse duizendknoop zorgt de laatste tijd voor heel veel overlast. De steeds meer oprukkende exotische woekeraar werd aan het begin van de 19e eeuw door botanisten in Nederland geïntroduceerd.

Praktisch onuitroeibaar

De plant, die tot wel 2 meter hoog kan worden, is in staat zich te vestigen in droge en natte grond, zowel in voedselrijke als voedselarme habitats op zand, klei en veen en wordt gerekend tot één van de 100 meest invasieve plantensoorten ter wereld. Hij heeft een enorme groeikracht en verdrijft alles wat in zijn buurt komt. In tal van natuurterreinen heeft de exoot zich al blijvend gevestigd. Zijn uitgebreide wortelstelsel, dat wel tot 4 meter diep kan gaan, is in staat om zelfs door scheuren via de funderingen huizen binnen te dringen of door asfalt heen te groeien. Door zijn zeer snelle verspreiding is hij ontzettend moeilijk te verwijderen. In het hele land zijn gemeenten bezig om de Japanse duizendknoop uit te roeien. De opties variëren van intensief maaien en afvoeren, tot het chemisch bestrijden met glyfosaat. In de gemeente Oss is de plant o.a. opgedoken bij het hondensportterrein in het Docfabos en aan de rand van dat bos bij de Aengelbertlaan. Het beleid van Oss is dat de plant, na het ontdekken, heel snel compleet met wortel en al verwijderd moet worden. Loonbedrijf De Koornbeemd voert deze bestrijdingsacties uit. Ook de Waterschappen zijn bevreemd voor de duizendknoop. De planten maken heel lange wortels welke lijken op rietstengels. Onder dijken maken ze zo holle, open verbindingen. Mocht u een (mogelijk) nieuwe plek zien waar de Japanse duizendknoop aanwezig is, meldt dat dan bij de gemeente Oss. Het liefst via de app "Buiten Beter" (zie elders in dit blad). (DR)

www.japanneduizendknoop.nl

Plantapp "Shazam" voor planten

Er zijn de laatste tijd veel interessante applicaties op de markt gebracht. We werden geïnteresseerd op Pl@ntnet. Die app werkt hetzelfde als de muziekherkennings-app "Shazam" en de vogelgeluiden-app warblr.

Kennis van app groeit

Pl@ntnet is een app om planten en bloemen te identificeren door het online delen en ophalen van foto's. De app is ontwikkeld door wetenschappers van vier Franse onderzoeksorganisaties en Tela Botanica netwerk. Richt je camera op een onbekende bloem of plant en de app pikt hem uit de database van duizenden bloemen- of plantensoorten. Hoe vaker je de app gebruikt, des te meer de kennis van de app groeit. De app is voor smartphones en tablets kosteloos te downloaden via: indentify.plantnet-project.org (DR)

Kort Nieuws

IVN wandelingen

Tot het eind van het jaar kunt u nog vier keer wandelen met IVN Oss

Zondag 8 oktober

"Paddenstoelenwandeling", lengte 5 km, duur 2 uur. Vertrek om 10.00 uur van parkeerplaats bij het Willibrordusputje, Willibrordusstraat Oss.

Zaterdag 28 oktober

Avondwandeling "Nacht van de Nacht", lengte 5 km, duur 2 uur. Vertrek om 19.00 uur vanaf parkeerplaats bij Openluchttheater Hoessenbos, Hoessenboslaan Berghem.

Zondag 12 november

Gezinswandeling "De natuur, daar zit wat in". Lengte 3 km, duur 2.5 uur. Vertrek om 14.00 uur bij ingang van Kinderboerderij De Elzenhoek Oss Dinsdag 26 december, "Kerstwandeling" lengte 5 km, duur 2 uur. Vertrek om 10.00 uur vanaf parkeerplaats bij het Ossermeer aan de Macharensseweg in Oss. (DR)

www.ivn.nl/oss
frankvandorst@home.nl
 06-52483313

Wandelingen Maasland Gilde

Met het Maasland Gilde kunt u dit jaar o.l.v. natuurgids Toon Voets nog twee wandelingen maken.

Vrijdag 27 oktober

"Paddenstoelenwandeling" rondom het voormalige defensierrein aan de Slabroekseweg (daar waar nu de kantoren van Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer gevestigd zijn). Start: 14.00 uur vanaf het knooppunt Paalgraven richting Schaijk/Grave (N324)

Vrijdag 1 december

"Waar zijn de berken in de Rijsvennen (Berghem) gebleven?" We bekijken - ná de laatste wandeling in 2015 - hoe het gebied zich ontwikkeld. Start: om 14.00 uur bij het kappelletje aan het eind van de Zevenbergseweg in Berghem

De kosten van deelname aan de wandelingen bedragen €3,- p.p. en de wandelingen duren van 14.00 tot 16.00 uur. Vertrek met gecombineerd vervoer om 13.30 uur vanaf het parkeerterrein bij het Anton Jurgenshuis aan de Schadewijkstraat 6 in Oss, of per eigen gelegenheid. (DR)

www.maaslandgildeoss.nl

NS wandelroute Ravenstein in Top Tien

De op 4 april 2016 geopende NS wandelroute Ravenstein is in de 1.5 jaar van haar bestaan al een groot succes geworden.

Met wandelkaart in de hand

In de cijferlijst van de NS over het afgelopen half jaar staat de Ravensteinse wandelroute op nummer 7 van de top tien van populairste routes. Er bestaan 46 NS wandelroutes en de 7e plaats is dus heel mooi! Onze Tonnie van Hooff constateerde ook dat de route enorm veel gelopen wordt. Toen hij zelf een stukje gelopen had in het uiterwaardegebied, kwam hij in een half uur tijd 5 groepjes van 2 wandelaars tegen met de wandelkaart in de hand. Vooral na het grote artikel in het Algemeen Dagblad van 3 december vorig jaar kwam de stroom wandelaar sterk op gang, vooral ook uit de Randstad. (DR)

www.wandelnet.nl

Walk of Wisdom, veel gelopen

In de nieuwsbrief van juni 2016 schreven we over de Pelgrimsroute "Walk of Fame". Die wandelroute van 136 kilometer, gemarkeerd met routepaaltjes, voorzien van een icoon van een gestileerde pelgrim, doorkruist ook Ravenstein, Keent, Overlangel en Neerloon.

Pelgrimeren is "in"

In een paginagroot artikel in de Volkskrant van 29 augustus lasen we dat de route sinds de opening in juni 2015 al door 1.600 geregistreerde wandelaars is gelopen. De meeste deelnemers lopen alleen. Zoals de wandelaar die op de foto bij

het artikel langs het heiligenbeeld op de dijk in Neerloon loopt. Pelgrimeren, is "in", religieus of niet, Zo lopen dit jaar bijna 300.000 wandelaars de bedevaart naar Santiago de Compostella, 15 keer meer dan 10 jaar geleden. Onder hen zo'n 3.600 Nederlanders, een aantal dat ook elk jaar groeit! (DR)

De eerste wandelaar

Op 1 april presenteerde Flip van Doorn, verwoed wandelaar en schrijver, zijn boek "De eerste wandelaar" over de opkomst van het wandelen in Nederland. Voor de vele wandelaars bij Landschapsbeheer Oss leuk om te lezen!

Predikant (wandel)voorganger

Eind 19e eeuw publiceerde de doopsgezinde predikant Jacobus Craandijk (1834-1912) zijn "Wandelingen door Nederland", waarin hij verslag doet van de voettochten die hij maakte. Zijn werk werd immens populair en hij groeide uit tot voorganger van een groeiende schare wandelaars. In zijn boek treedt Flip van Doorn in de voetsporen van Craandijk en gaat hij op zoek naar de oorsprong van het wandeltoerisme. Wandelen was lange tijd iets voor de elite, tot in de tweede helft van de negentiende eeuw. Craandijk besloot zijn voettochten te beschrijven. Door de industrialisatie ging het land op de schop en met de komst van de spoorwegen werden talloze streken toegankelijk gemaakt. Tegelijkertijd ontstond er belangstelling voor de natuur. Met pen en potlood wist Craandijk zijn landgenoten massaal op de been te krijgen. Van Doorn treedt in de voetsporen van Craandijk om Nederland opnieuw te ontdekken en om ons land te bekijken door de ogen van de eerste wandelaar. Het boek "De eerste wandelaar", uitgegeven door uitgeverij Thomas Rap, kost (in paperback) €22,99. (DR)

Nationaal Weidevogel Alarm

Dit voorjaar luidde Natuurmonumenten het "Nationaal Weidevogel Alarm." Die actie moet aandacht vragen voor de zeer penibele situatie van deze typisch Nederlandse vogels, die zo kenmerkend zijn voor het authentieke Nederlandse boerenland.

Kemphaanpaartje in Lith

De situatie is zó zorgelijk, dat de grutto, scholekster, veldleeuwierik en kemphaan zó zeldzaam zijn geworden, dat ze op de rode lijst van bedreigde diersoorten staan. De teruggang van deze vogelsoorten bedroeg respectievelijk 60, 65, 60 en 90%. Van de kemphaan zijn zelfs nog maar 50 broedparen in ons land! Bijzonder is dan ook dat in het "plasdrasgebied" de Beerse Overlaat in Lith dit jaar voor het eerst sinds tientallen jaren, een koppeltje broedende kemphanen is gesignaleerd. Maar ook de Kievit en de Tureluur doen het niet goed, ze daalden met 50 en 10%. Belangrijkste probleem voor de weidevogels zijn de veranderingen in de landbouw. In de praktijk: lage waterstanden en veel(drijf)mest in de weiden, zodat de boeren eerder kunnen maaien. Slecht voor de eieren en de jonge kuikens, die door de vroege maai-beurten, begin mei, sterven. Bovendien leven er te weinig insecten in de (turbo)weilanden om de jonge vogels te voeden. Bloemrijke weilanden, die goed gedijen bij een hoog waterpeil en schaars gebruik van mest zijn daarom van levensbelang voor de jonge weidevogels. En tenslotte is er, door een gewijzigde infrastructuur, sinds 1990 ruim 150.000 hectare grasland verdwenen, een daling van ruim 14%. Een positief geluid was de conferentie "Succesvol boeren met natuur" dit voorjaar. Daar werd aan de meest natuurvriendelijke boer de "Gouden Grutto" uitgereikt. (DR)

Maashorst ook toegankelijk met de struinrolstoel.

De Maashorst is toegankelijk voor vele soorten recreanten. Voor rolstoelen is het echter lastig om de natuur buiten de paden te beleven. Daarom beschikt de Maashorst over 5 struinrolstoelen

Test uitgevoerd

Deze rolstoelen zijn door hun grote banden geschikt voor oneffen terrein. Om deze rolstoelen en de toegankelijkheid van het terrein te testen, werd in mei een test uitgevoerd met 5 verschillende rolstoelers en een gids. Het was een bijzondere ervaring en de deelnemers genoten ervan. Maar het bleek toch wel zwaar om de rolstoel te duwen door de natuur en voor de poorten moet een sleutel worden geregeld. De struinrolstoelen zijn voor iedereen beschikbaar. Ze kunnen worden geleend bij Natuurcentrum de Maashorst in Slabroek en bij de "Heische Tip" in Zeeland (NB). Wilt u zelf een rolstoel proberen, neem dan contact op met deze locaties. (DR)

Opening Ruiter- en menroute Maashorst

Met het verplaatsen van een zware boomstam door een Belgisch trekpaard werden op zondag 18 juni bij Natuurcentrum De Maashorst in Slabroek de eerste nieuwe ruiter- en menroutes in de Maashorst feestelijk geopend.

Eén aanspreekpunt

De ruiter- en menroutes die een totale lengte hebben van 65 kilometer, lopen door een groot deel van de Maashorst en zijn aangegeven via herkenbare aanduidingsbordjes. Ze kwamen tot stand na overleg tussen "Belangengroep Maashorst Open" en "Maashorst in Uitvoering". Natuurgebied Herperduin is bewust nog buiten de routes gehouden vanwege protesten van ruiters en menners enige tijd geleden. Die vreesden bewegingsruimte te verliezen in de bossen van Oss en Herperduin. De nog uit te voeren route door Herperduin zou 15 kilometer lang worden. De laatste maanden vóór de opening van de Maashorstroutes hebben "Maashorst Open" en de "Stichting Ruiters Menners Herperduin/Maashorst" steeds intensief samengewerkt.

Dit heeft geleid tot het opgaan van "Maashorst Open" in "Stichting Ruiters en Menners Herperduin/Maashorst". Hierdoor is er één duidelijk en krachtig aanspreekpunt voor ruiters en menners in de regio. (DR)

Infopaneel akker- en weidevogels geplaatst

Op 20 juli werd door Agrarisch natuurbeheer Oost-Brabant aan een akkerrand bij de familie van der Pas in Heeswijk-Dinther het eerste infopaneel over akker- en weidevogels onthuld. Na de onthulling was er een veldexcursie langs de akkerranden met uitleg over de bloemenranden door Jochem Sloothaak van Brabants Landschap.

Goed voor biodiversiteit

Akker- en weidevogels hebben het erg moeilijk. Velen staan of komen op de rode lijst! Boeren komen ze daarom tegemoet en zaaien akkerranden in met bloemen en graan/kruidentmengsels. Dat is bijzonder stimulerend voor akker- en weidevogels en uiteraard ook voor de biodiversiteit en voor de flora en fauna. Deze bloemrijke akkerranden zijn op veel plaatsen te zien. In het kader van agrarisch natuurbeheer zijn er infopanelen voor akker- en weidevogels ontwikkeld. Die infopanelen dragen de boodschap uit dat boeren voor akkerranden kiezen. De bloemrijke akkerranden zijn nu op veel plaatsen te zien. De panelen worden geplaatst bij die boeren die meedoen aan de acties van de agrarische natuurverenigingen. De provincie Brabant, Waterschap Aa en Maas en ZLTO ondersteunen de plaatsing van de panelen. (DR)

Landweer in Bomenpark Heesch

In het bomenpark in Heesch is door de gemeente Bernheze een 65 meter lange landweer opgebouwd. Het werd een indrukwekkend element met palen, greppels en heesters en vormt een stukje waardevolle geschiedenis.

Landweren werden in de 14e en 15e eeuw aangelegd. De lijnvormige elementen van grote palen in het landschap markeerden grond en vormden zo verdedigingswerken rondom dorpen, steden of akkercomplexen. Zo werden kwetsbare akkers beschermd tegen plunderende roversbendes en tegen grazende dieren en vee. De landweren werden gemaakt van materiaal dat in het gebied aanwezig en kenden verschillende verschijningsvormen. Op de landweer kwamen ook bomen en doornenstruiken voor, die in de loop der tijd een ondoordringbaar geheel vormden. In de reconstructie in het bomenpark zijn hondsroos, meidoorn, wilde peer en bosroos toegepast. Wie meer wil weten over de landweren in Heesch kan het Archol-Rapport 88 uit 2007 raadplegen. (DR)

Gebiedsborden Maashorst

Aansluitend op de plaatsing in 2013 van de bruine gebiedsborden "De Maashorst" langs de snelwegen in de regio zijn er vrijdag 7 juli ook zes bruine gebiedsborden geplaatst langs de provinciale invalswegen N277, N324 en N329 van de Maashorst. De borden leveren een positieve bijdrage aan de profilering van dit provinciaal landschap door de naamsbekendheid van De Maashorst te vergroten. (DR)

Kunstwerk onder viaduct Loo

Beeldend kunstenaar Robin Gerris heeft recent de tunnelwanden van viaduct Loo in Nistelrode verfraaid met fotografische beelden.

Die beelden zijn symbolisch voor de verbinding tussen natuur en cultuur. Zo verwerkte hij het bronsdepot uit de Romeinse tijd in zijn werk. Ook voor de mensen die niet uit de buurt komen zal er veel herkenbaar zijn. Het kunstwerk kan de kijker aan het denken zetten en onderdompelen in zijn/haar eigen herinneringen! Zoals alle gemeenten rond de Maashorst werkt ook Bernheze

aan het verbinden van de dorpen met het natuurgebied. Onder de noemer "Driften en drevén" worden de routes richting de Maashorst verfraaid door bomen en bloemen te planten en om meubilair en informatiepanelen te plaatsen. (DR)

Bloemen en vlinders bij Wisenten

Op zondag 9 juli trok de tweede open dag in het wengebied van de wisenten ruim 130 bezoekers.

De wisenten gedroegen zich voortreffelijk en de Maashorst-rangers hoefden niet op te treden. Wat opviel, was dat het wengebied zelf er fantastisch uitziet. Overal groeien bloemen, zoals grasleeuwenbek en in verschillende "wisentzandbaden" stond 1-jarige hardbloem, een plantje van verstoorde zandgrond dat hier dus echt thuis hoort. Er waren ook opvallend veel vlinders te zien, zoals het bruin en oranje zand-oogje, hooibeestjes en zwartsprietdikkopjes. Allemaal graslandvlinders, die volop profiteren van de begrazing. (DR)

Maashorst Op dié Fiets druk bezocht

Zondag 27 augustus vond de jaarlijkse fietstocht "Maashorst Op dié Fiets" plaats. Ruim 700 deelnemers fietsten door de Maashorst, brachten bezoeken aan Maashorst. Betrokken ondernemers, deden daar mee aan tal van activiteiten én bezochten de wisenten.

Positief over grote grazers

Een groot deel van de fietsers stapten ook af bij het uitkijkpunt van de wisenten. Daar vertelden Maashorststrangers alles over de wisenten, maar ook over de Taurossen en Exmore pony's. Mede door de informatie van de rangers waren veel mensen positief over de grazers en de ontwikkelingen in de Maashorst. Zelf wisenten zien? Het uitkijkpunt ligt aan de Udensedreef in Uden. Er zijn dit jaar nog excursies op de zondagen 1 oktober, 5 november en 3 december. (DR)

www.natuurcentrumdemaashorst.nl

Oogstfeest Kilsdonkse molen

Op zondag 1 oktober zal van 11.00 tot 17.00 uur weer het jaarlijkse oogstfeest plaats vinden bij de Kilsdonkse Molen in Heeswijk Dinther.

Ook met de fiets erheen!

Deze manifestatie wordt weer georganiseerd door de bakkers Lamers uit Oss en Heesch en de vrijwilligers van de Kilsdonkse Molen. Beide molens zijn die dag volop in gebruik, er wordt speltbrood gebakken in een op hout gestookte oven en er is een knusse landelijke fair. Daar zal ook Landschapsbeheer Oss weer niet ontbreken. En er is natuurlijk ook weer volop muziek als aangevuld met de fiets naar het evenement, met een tussenstop bij de Meierijssche museumboerderij. (DR)

www.debakkerslamers.nl
www.kilsdonksemolen.nl
www.museumboerderij.nl

Nacht van de nacht

In de nacht van zaterdag 28 oktober organiseren de Natuur- en Milieufederaties voor de 13e keer de "Nacht van de nacht".

Zoek een activiteit

Tijdens die nacht worden in heel het land weer honderden nachtelijke activiteiten georganiseerd, waarbij de deelnemers de schoonheid van de nacht kunnen ervaren. IVN Oss verzorgt bijvoorbeeld om 19.00 uur een wandeling van 5 kilometer, die 2 uur duurt, in de bossen rondom openluchtheater Hoessenbosch in Berghem. Vorig jaar was de Nacht van de nacht groter dan ooit. Er werden 470 evenementen georganiseerd, waaraan 45.000 mensen deelnamen en 350 organisaties aan meewerkten. Ook doofden 170 gemeenten en bedrijven reclameverlichting en aanlichting van gebouwen. (DR)

www.nachtvandenacht.nl/activiteiten

Week van Biologie

Het Nederlands Instituut voor Biologie (NIBI) bestaat dit jaar 35 jaar. Dat jubileum wordt van 25 september tot 1 oktober gevierd met de "Week van de Biologie"

Vraag de krant aan!

In de Week van de Biologie organiseren musea, scholen, universiteiten, bedrijven en andere organisaties biologische evenementen om heel Nederland kennis te laten maken met biologie. Ter ere van de Week van de Biologie verscheen op 4 september het Weekblad van de Biologie, een krant over gezondheid, voeding en duurzaamheid. Een gratis nummer de krant is via de website verkrijgbaar. (DR)

www.nibi.nl/nieuws/weekblad-van-de-biologie

Kassen Jachtslot de Mookerheide hersteld

De twee historische kassen bij Landgoed "Jachtslot de Mookerheide" zijn na een restauratie weer in hun oude glorie hersteld en ook de moestuin ligt er weer tip-top bij. Hiermee heeft het Landgoed weer zijn vroegere grandeur teruggekregen.

Oogst verkocht door Spierings Landwinkel

Meer dan 100 jaar geleden werd op de Mookerheide een jachtslot met omliggende sier- en nutstuinen, een parkbos en een uitgestrekt landgoed aangelegd. Van oudsher werden in de tuinen bloemen, groenten en fruit geteeld. De moestuin werd aangelegd in de jaren '20 van de vorige eeuw. In de jaren '50 was het slot eigendom van een kloosterorde. Na het vertrek van de orde trad het verval in en werden de tuin, fruitmuren en kassen overwoerd door struiken en bomen.

Toen Natuurmonumenten het slot in 1985 verwierf, was er van een "landgoed" nauwelijks sprake meer. Nu, na de restauratie, worden de kassen en de tuin gebruikt, door cliënten van Zorginstelling "De Driestroom" voor het kweken van snijbloemen, kruiden, groenten en fruit. De oogst wordt sinds 15 augustus verkocht in een filiaal van landwinkel van Boer Spierings uit Oss. Dat filiaal is gevestigd in de oude kapel van het jachtslot en wordt beheerd door Cor (65) en Tilly (67) Spierings, de grondleggers van Boer Spierings in Oss, die hiermede een nieuwe uitdaging aangaan. Ze worden daarbij geholpen door de cliënten van de Driestroom. Momenteel ondergaat het jachtslot zelf ook een grote opknappbeurt, waarbij het historische pand vooral ook duurzaam gemaakt wordt. (DR)

Growapp.today

Globe Nederland, een natuur- en milieu onderzoekprogramma met 300.000 deelnemende scholen in 117 landen heeft de Growapp ontwikkeld.

Veranderingen zichtbaar maken

Growapp maakt het mogelijk om animaties te maken van veranderende bomen, tuinen of complete landschappen door foto's te maken met je smartphone. De Growapp maakt direct na het nemen van een nieuwe foto een time-lapse video, waarmee de seizoensveranderingen vastgelegd en zichtbaar worden. Naast dat het leuk is om de veranderingen in je achtertuin, straat of omgeving zichtbaar te maken, help je ook wetenschappers die onderzoek doen naar het effect van verandering in weer en klimaat op de natuur en het landschap. De app wordt gefinancierd en ondersteund door o.a. Nature to day, The Globeprogram, My Geoss, Ministerie van Infrastructuur en omgeving, Wageningen UR en NASA. (DR)

www.growapp.today
www.globenederland.nl

Buiten Beter app

Yucat, een commercieel bedrijf dat gespecialiseerd is in standaardkoppelingen, biedt sinds geruime tijd de app "Buiten Beter" aan, om klachten in het buitengebied rechtstreeks te kunnen melden aan de gemeente.

Vier stappen

Was het voorheen soms moeilijk om per telefoon, mail of facebook een melding door te geven aan een gemeente over losliggende stoeptegels, een vies bushokje, een fietspad met gaten, een kapotte lantaarn, graffiti of illegaal gestort afval, dat probleem behoort nu tot het verleden. Want met de App. Buiten Beter komt Uw melding rechtstreeks in het gemeentelijke meldingssysteem terecht. Daarvoor zijn slechts vier stappen nodig!

- U maakt eerst een foto van Uw klachtobject. Zo kan de Gemeente inschatten hoe ernstig het probleem is en door wie het kan worden opgelost
- Leg de locatie vast. Dit gebeurt automatisch via GPS plaatsbepaling, maar u kunt ook zelf een adres invoeren.
- Omschrijf uw probleem. U kunt kiezen uit de lijst met de meest voorkomende meldingen of zelf het probleem omschrijven.
- Verzend uw melding. Die komt terecht in het meldingssysteem van de gemeente van waaruit u de melding verstuurt.

Doordat de meldingen nu rechtstreeks in het meldingssysteem van de gemeente worden ingevoerd, voorzien van foto, omschrijving en coördinaten, scheelt dit in tijd om de melding af te handelen. Meldingen die per telefoon, email of facebook binnen komen, moeten eerst nog worden ingevoerd. De Buiten-Beter app is gratis te downloaden in de app-winkels of via www.buitenbeter.nl (DR)

LOONBEDRIJF PETER LOEFFEN

Waterstraat 5, 5374 KB SCHALJK • Tel.: 0486-461505 • Fax: 0486-464230

Maashorst nu oergebied in Brabant

Vanaf het "oerweekend" van 7/8 oktober zal de Maashorst zich gaan presenteren met de slogan "Het oergebied in Brabant."

Nieuwe website en logo

Met de wilde natuur, unieke wijstgronden en bijzondere cultuurhistorie heeft het Maashorstgebied goud in handen. Dat mag iedereen weten en komen beleven! En daarom heeft de website van de Maashorst dan ook een nieuw jasje gekregen met bijpassende video, waarmee het natuurgebied alle bescheidenheid van zich af werpt. Stoer, spannend, ruw en echt zijn de kernwoorden vanaf nu. Er kwam ook een nieuw logo, met de kop van een oerrund. Dat oogt stoer, zeker in vergelijking met het oude beeldmerk met twee boomkronen boven een gestileerde M. Overigens blijft dit oude beeld wél het officiële logo van de beheerstichting. (DR)

HET OERGBIED IN BRABANT

www.bezoekdemaashorst.nl/
[hetoergebiedinbrabant](http://hetoergebiedinbrabant.nl)

Schoonste strand van Nederland

Voor het tweede jaar achter elkaar is het strand van Oostkapelle in Zeeland bij de "Schoonste Strandenverkiezing" begin september tot het schoonste strand van Nederland uitgeroepen. Opvallend is dat de Zeeuwse stranden al jaren heel hoog scoren. Zo wordt Oostkapelle op de voet gevolgd door de -eveneens Zeeuwse -stranden Kamperland, Breskens & Groede en Domburg. Er deden 21.437 deelnemers mee aan de uitverkiezing, die werd gehouden door de organisatie "Nederland-Schoon". (DR)

De Tuut, laatste stoomweekeind

Op 14 en 15 oktober vindt voor de laatste keer dit seizoen het stoomweekweekeind in stoomgemeen en motorenmuseum De Tuut in Appeltern plaats. Laatste kans dus om de machtige stoommachines te aanschouwen. De Tuut is geopend van 11.00 tot 16.00 uur, entree €5 (incl. rondvaart over de Nieuwe Wetering). (DR)

www.de-tuut.nl

Dutch Agri Food Week

Tijdens de Dutch Agri Food Week, die van 9 t/m 19 oktober in het gehele land wordt gehouden, staan voedsel, voedselinnovatie en voedselproducten centraal. Het thema voor dit jaar is "Voeding en gezondheid."

Nederland leider in voedselketen

Boeren en ondernemers uit de toeleverende en verwerkende industrie, retail, overheid en wetenschappers laten zien hoe zij werken aan veilig en gezond voedsel voor onszelf en voor straks 9 miljard mensen wereldwijd. Nederland is het meest productieve en innovatieve agrifood land ter wereld. Als tweede grote exporteur van voedsel, kennis en technologie hebben we een mondiale positie op dit gebied. De sector levert een bijdrage van 10% aan onze economie en werkgelegenheid en is daarmee de grootste maaksector van ons land. Internationaal onderzoek waardeert Nederland als het beste voedselland ter wereld. In de Dutch Agri Food Week zijn er meer dan 100 evenementen en acties. (DR)

www.dutchagrifoodweek.nl

Nationale Boomfeestdag bestaat 60 jaar

De Nationale Boomfeestdag, ook wel Boomplantdag genoemd, bestaat dit jaar 60 jaar. Deze dag, die elk jaar op de derde woensdag van maart gehouden wordt, werd voor het eerst in april 1957 in Nederland georganiseerd door het Landelijk Comité Boomplantdag, welke in 1980 is voortgezet in de Stichting Nederlandse Boomfeestdag.

Deelname aan klimaatop

Maar in 1919 was er voor het eerst al sprake van een boomplantdag in Nederland, toen op 27 november van dat jaar de oprijlaan van Kasteel Doorwerth door 240 leerlingen van alle Arnhemse scholen van nieuwe beuken werd voorzien. Op 10 april 1957 vierden 1600 schoolkinderen in Park Berg en Bos in Apeldoorn de eerste Nationale Boomfeestdag in de stijl zoals we die nu nog hanteren. Tegenwoordig worden er jaarlijks in ruim 400 gemeenten door meer dan 150.000 schoolkinderen tussen 8 en 10 jaar honderdduizenden bomen en struiken geplant. In de 50 jaar dat de dag nu georganiseerd wordt, liep dat aantal op tot meer dan 10 miljoen! In 2012 werd door de Verenigde Naties besloten 21 maart uit te roepen tot "Werelddag van de Bossen" en één van de hoogtijdagen was de bijdrage van de Boomfeestdag aan de Nationale Klimaatop vorig jaar in Rotterdam. Nergens anders ter wereld bestaat een organisatie zoals de Stichting Nationale Boomfeestdag. Er zijn overal boomplantactiviteiten, maar die staan elk op zich. In de gemeente Oss plantten op de Boomfeestdag op 14 maart dit jaar de schoolkinderen geen bomen of struiken. Ruim 750 leerlingen van groep 8 trokken namelijk het bos in bij het Ganzenven in Herperduin om hutten te bouwen, kriebelbeestjes te zoeken en insectenhutten te maken. Ook deden ze mee aan de Grote Boomfeestdagquiz en "Oss got Talent". Volgend jaar, op 18 maart mogen ze weer aan de bak! (DR)

Voedselbossen zijn "booming"

Het voedselbos is een relatief nieuw fenomeen in Nederland. In voedselbossen wordt landbouw met natuur gecombineerd voor een duurzame voedselproductie. Het is een biodivers systeem, dat ook nog eens voor voedselproductie zorgt. IVN en de Brabantse Milieufederatie (BMF) organiseren recent congressen en lezingen over het onderwerp.

Natuur het werk laten doen!

Voedselbossen zijn een vorm van permacultuur. Het bos is opgebouwd uit 7 tot 9 vegetatielagen van eetbare gewassen. In de jaren '70 van de vorige eeuw kwam het principe voor permacultuur op: een duurzame manier om te voorzien in voedsel, drinkwater, energie, huisvesting en sociale verbinding. Het geheim van een succesvol voedselbos is dat je de natuur het werk laat doen. Niet spitten, wieden of schoffelen, maar de grond te rust gunnen die nodig is om een gezond bodemleven te ontwikkelen. Het eerste voedselbos in Nederland was "Keltbroek" in Groesbeek, maar vooral in Flevoland zijn voedselbossen "booming". Er zijn er daar al vijf aangelegd en nog vier in voorbereiding, waaronder het grootste van ons land van 50 hectare bij Almere.

Platform voedselbossen Brabant

In onze directe omgeving is Sjef van Dongen uit het dorp Zeeland één van de pioniers die keihard werkt om onder andere met een voedselbos een rendabel bedrijf te maken. Met zijn "Fruitzaai For Life" ontwerpt hij eetbare landschappen voor particulieren, boeren en overheden en probeert zelf op 1 hectare zelfvoorzienend te leven. Sjef geeft ook adviezen voor permacultuur en rondleidingen over zijn bedrijf. Op 8 september organiseerde het "Platform Voedselbossen Brabant" een "voedselbosborrel" op het terrein van Sjef van Dongen voor mensen die geïnteresseerd zijn in voedselbossen. Sjef gaf een rondleiding met toelichting over zijn eigen voedselbos. (DR)

www.brabantsemilieufederatie.nl/voedselbossen
www.fruitzaaiforlife.nl

De Koornbeemd b.v.
Cultuur- en Civieltechnische werken

Langendonkweg 11b 5345 HR OSS

www.dekoornbeemd.nl

BHV herhalingscursus succesvol afgesloten

Zoals we allemaal weten, streeft Landschapsbeheer Oss bij al haar werkzaamheden naar kwaliteit. Enthousiaste inzet van vrijwilligers, die met goed en goed onderhouden gereedschap werken is een belangrijke factor, evenals het in acht nemen van relevante regels, zoals werken in het broedseizoen.

Oefenen op reanimatiepop

Maar óók de veiligheid blijft hoog in ons vaandel staan! Daarom krijgen alle werkleiders de BHV (bedrijfshulpverlening) opleiding; iets dat, net als de APK, regelmatig moet worden herhaald om geldig te blijven. Afgelopen 26 juni hadden de werkleiders Frans Hol, Arnold van de Wetering, Menno van der Most en Hans Hamersma daarom de één-daagse opfriscursus, wederom gegeven door instructeur Maikel de Kort van bureau JBR, die óók ons machinepark keurt. Zoals ieder jaar werd er geoefend zowel op brand (inclusief het leegspuiten van een aantal blusapparaten) als op verwonding. Voor dat laatste onderdeel werd weer geoefend op de reanimatiepop en moest opeens aantal nagespeelde calamiteiten worden gereageerd. En gelukkig bleek weer: ook al gebruik je het niet dagelijks, als het nodig is komt de kennis weer vanzelf uit het onderbewuste opborrelen! In de uitgebreide discussie met instructeur Maikel komen trouwens altijd weer bewustwordingspuntjes naar voren, al gaat het maar om een efficiëntere indeling van de verbanddoos. We zien dan ook het komend jaar weer met vrouwen tegevoet. Maar bovenal: blijf allemaal veilig werken, we hebben de opgedane kennis liever NIET nodig!

Hans Hamersma

Dassenexpert helpt waterschap

Waterschap Aa en Maas draagt dassen een warm hart toe. Bij het aanleggen van ecologische verbindingzones houdt men rekening met verschillende doelsoorten en dus ook met de das! Die graaft soms een burcht in de nabijheid van dijken en kades. Daardoor kan er risico ontstaan voor wateroverlast en -in ernstige gevallen kan de waterveiligheid in gevaar komen.

Das in 13e eeuw

Bert van Opzeeland van de Dassenwerkgroep Brabant, heeft in meerdere gevallen het Waterschap met monitoring, hulp en advies geholpen om dassenburchten met succes veilig te stellen. Het Waterschap beloofde hem dan ook op 23 juni met een "Blauw Groene Handdruk"* Bert maakte veel foto's en films over de das, deed studies naar het dier en publiceerde er artikelen over. Zoals een artikel over "de das in de 13e eeuw". Daarin lezen we o.a.: "Iedere maand wordt de vetlaag van de das dikker en dunner: gelijkmatig van de maan; als je hem doodt bij nieuwe maan, vindt je geen vet op zijn lijf. Van dassenvet maakt men uitstekende zalf voor verwondingen. Het lijkt verwonderlijk dat zijn beet heel giftig is en dat zijn vet juist genezend werkt bij allerlei kwalen. Maar de oorzaak die men hiervoor geeft, is dat hij wormen en slakken eet die giftig zijn en daardoor komt er gif aan zijn tanden."

Alles van das bruikbaar

De wijze Esculapius, de god van de geneeskunde en de genezing in de Griekse mythologie, maakt het nóg bonter en schrijft over de das: "bestrijk de ledematen van iemand die koorts heeft met dassenvet en hij zal beter worden. Zijn hersenen gekookt in olie genezen alle kwalen aan de schaamdelen van de mens. Zijn bloed, vermengd met zout en gesmeerd op de ledematen van een mens, beschermt die mens drie dagen tegen dodelijke ziekten. Zijn teelballen goed gekookt in honing en gegeten op de nuchtere maag, geven impotente mannen drie dagen lang het vermogen de liefde te bedrijven!". Dus de onzinnige verhalen over de das die nog steeds rondgaan, zijn niet van vandaag of gisteren! (DR)

* De groen-blauwe handdruk is de aanmoedigingsprijs van het Waterschap voor projecten en initiatieven van bewoners (agrarische) bedrijven of samenwerkingsverbanden op het gebied van duurzaamheid.

**Dassenwerkgroep
Brabant**

Klimaat

Terwijl ik dit schrijf hoor ik het nieuws over wat de orkaan Irma heeft aangericht in de Caraïben. Dan is een storm windkracht 10 of veel regen niets vergeleken met wat mensen daar hebben ondergaan. Het lijkt me angstaanjagend, om midden in zo'n orkaan te zitten.

Klimaatverandering komt keihard op ons af. We denken wel dat we het hier goed voor elkaar hebben achter onze dijken en zeeweringen, maar we moeten hard werken aan het stoppen van die klimaatverandering. Op onze manier kunnen we daar een steentje aan bijdragen. Door bijvoorbeeld onze tuinen niet te bestraten, door zuinig met energie om te gaan, vaker de fiets te nemen of te gaan lopen. Als landschapsbeheer proberen we daar ook wat aan te doen. Dat kunnen we doen door de verstening van ons landschap tegen te gaan, door op mooie akkers graan te verbouwen in plaats van maïs, door mensen bewust te maken van de natuur en van het belang van extensieve landbouw. Daarom is het van belang om op markten en bij bijeenkomsten met mensen te praten om hen ervan te overtuigen dat het anders moet en anders, mooier kan.

Langzaam aan wordt het ook al weer vroeg donker, het wordt tijd om de appels en peren van de bomen te halen (helaas hebben wij er geen door de late vorstnacht in mei), cranberry's moeten worden geplukt, de hop geoogst, de spelt gepeld en het brood gebakken. Langzaam aan ontstaat er een keten van streekproducten waar we straks trots op kunnen zijn.

Het land is al weer bewerkt, het wordt klaar gemaakt voor de volgende cyclus, van zaaien en oogsten. Klimaat speelt een grote rol of je een goed jaar of een slecht jaar hebt. Bij een slechte zomer was er vroeger vaak armoede in heel wat boerengezinnen. Er waren dan geen fondsen waaruit geput kon worden, vaak ging de vader en de zonen dan in de winter in de fabriek werken om toch een boterham op de plank te hebben. Gelukkig is die tijd voorbij, maar het weer blijft een onzekere factor en met de opwarming van de aarde zal dat steeds erger worden. We moeten terug naar de basis en voedsel daar produceren waar het geconsumeerd wordt. Nu zijn er het hele jaar aardbeien, appels en peren uit allerlei exotische oorden. Wat is er mis met innemen (wekken) om eten te conserveren voor de winter. We zijn zo verwend dat we ons niet eens meer kunnen voorstellen dat de winkels alleen maar seizoenproducten hebben en geen producten die met vliegtuigen en schepen hier naar toe komen. Die mensen op St. Maarten hebben voorlopig helemaal geen winkels meer. Die zoeken het op straat en er zal zo snel mogelijk door de arme mensen weer op het land gewerkt worden om aan eten te komen. Gelukkig groeit daar alles heel snel.

Beschouwer

landwinkel®
Spierings

Van het land direct naar de klant!

Groenten, Fruit, Verse salades, Boeren zuivel,
Kaas, Vlees, IJs, Streekproducten en Geschenken

Onze openingstijden:
ma gesloten
di t/m vr 10:00 - 18:00
za 9:00 - 17:00

Wist u dat de familie Spierings, naast het melkvee bedrijf en de sierviskwekerij, ook een Landwinkel heeft? Hier vindt u een ruim assortiment verse producten uit de regio, waaronder VanTosse streekproducten. Kom snel eens langs, wij helpen u graag!

Spierings Vis U vindt ons aan de Oijenseweg 284 in Oss, net buiten de Oijense Zij naast Spierings Vis.

Oijenseweg 284 - Oss - www.landwinkelspierings.nl

van Liempd
Tuin & Parkmachines

Weijlen 77a 5388 HM Nistelrode
T. 0412- 61 10 04
E. info@vanliempdnuinenpark.nl

Tuin & Bosbouwmachines

Beregeningsmaterialen

Gereedschappen

Service & Reparatie

www.vanliempdnuinenpark.nl

**Nu ook op
DONDERDAG**

**ZOTTE
ZATERDAG
EXTRA*
KORTING**
OP DIESEL/BENZINE/LPG

(*Op basis van de DK brandstof adviesprijs.
Deze korting vervangt de huidige korting)

Servicestation de Kock, Full-service tankstation aan de voorzijde.
Self-service aan de achterzijde. 10L getankt, 2 euro korting op een
wasprogramma naar keuze.

HESCHEWEG 223 OSS

MUIFEL

BROUWERIJ

Zin in een Muifelproeverij?

**Bezoek ons nieuwe proeflokaal
op de Vikingenweg 5 in Oss.**

Open op afspraak 06 - 4056 0581

www.muifelbrouwerij.nl

CHRISTIAN
chocolaterie patisserie

Bijzonder smaakvol!

Terwaenen 28
5341 DG Oss

@ossetrotse
Christian Chocolaterie Patisserie

Werkgroep Landschapsbeheer Oss

Werkdagen en mededelingen

Werkschema 2017

Oktober

Zaterdag 7, vrijdag 13, woensdag 18, vrijdag 27

November

Zaterdag 4, vrijdag 10, woensdag 15, vrijdag 23, Vrijdag 30

December

Zaterdag 2, vrijdag 8, woensdag 13, vrijdag 22, vrijdag 29 (onder voorbehoud)

Werktijden

De werktijd op de werkdagen is van 9.00-12.30 uur. Werklocatie en verzamelplaats worden tijdig per mail bekend gemaakt. Ook langere werktijden en extra werkdagen worden per mail doorgegeven.

Inlichtingen en aan- of afmeldingen

Inlichtingen en aan- of afmeldingen kunt u mailen naar werkgroep@landschapsbeheer-oss.nl of naar pr@land-schapsbeheer-oss.nl. U kunt ook bellen naar 0412-642368.

Telefoonnummers

Henk Smouter (algemeen/projectcoördinator) 06-54288252
Tonnie van Hooff (coördinator beheer) 06-37456820 (ook tijdens de werkdagen).

Klusjesochtend

Iedere dinsdag klusjesochtend op onze Landschapswerf aan de Tolstraat 3, 5342 NH Oss tussen 9.00-12.00 uur. Telefoon 0412-474322.

Bijspijker-instructiedagen

Bij Landschapsbeheer Oss staan Arbo en veiligheid hoog in het vaandel. Net alleen omdat het een verplichting is, maar vooral voor de veiligheid van haar vrijwilligers tijdens hun activiteiten.

Deskundige cursusleiders

Binnenkort zullen, verspreid over twee dagen, bijspijker- en instructiedagen worden georganiseerd met betrekking tot veiligheid/techniek en werken met gereedschappen. Beide dagen zullen gehouden worden op onze locatie Hamelspoel/de Wooij. Ze zijn bedoeld voor al onze gecertificeerde motorkettingzagers, technische dienst, Arbo coördinator en vrijwilligers die zich óók willen bekwamen in het bedienen van kettingzagen, bosmaaiers of bladzagers. Op die dagen zullen Reinier van Liempd (onze vaste machineleverancier) en Erik Hesselink van cursuscentrum "Groen en Doen" uit Arnhem de cursisten begeleiden. (DR)

Betalingen vriendenclub

Onze vriendenclub telt ruim 300 leden. Daarvan hebben per september echter enkele tientallen leden helaas hun contributie voor 2017 nog niet betaald. Kijkt u eens of u uw betaling wellicht vergeten bent? Zo ja, dan zien we uw contributie van minimaal €8,00 graag zo spoedig mogelijk tegemoet op onze bankrekening NL 94 RABO 0170 4198 94.

Nóg beter is het als u uw bank opdracht geeft om uw contributie aan het begin van het jaar automatisch van uw rekening af te laten schrijven!

Mutaties vrijwilligersgroep

In de afgelopen drie maanden kwamen er weer vijf nieuwe vrijwilligers bij en er ging er één af.

De eerste, die we op 12 juni noteerden, was Henrie van Santvoort (56) uit Vinkel. Hij werkte voor het eerst mee op 23 juni op grafveld Paalgraven en komt sindsdien trouw elke werkdag. Vervolgens liet Marjolijn van Oers (58) uit Oss op 10 augustus weten dat ze weer vrijwilliger bij ons wil worden. Ze was dat al eerder, in 2010. Marjolijn werkt in de tuinderij. De derde nieuwe vrijwilliger, die zich op 29 augustus bij ons aansloot, was Gerben Wiersma (33) uit Macharen, die al op 2 september meewerkte op de Groenendijk. Nummer vier was Godfried Knab (59) uit Oss, die zich op 31 augustus aanmeldde, maar die zijn eerste werkdag nog moest meemaken toen we dit overzicht schreven. En als laatste kwam Anne-Marie Bollen (66) uit Oss op 4 september weer bij ons terug. Ze was al eerder vrijwilliger van november 2014 tot april 2016. We namen afscheid van Margot van Meel die op zoek gaat naar een nieuwe uitdaging. Het totaal aantal vrijwilligers bedraagt nu 127. (DR)

Nieuwe leden vriendenclub

Er kwamen ook weer twee nieuwe leden van de vriendenclub bij, namelijk de Pluktuin Oss en Jos Roelofs uit Neerloon. (DR)

Henrie

Marjolijn

Anne-Marie

Op 11 juli plaatsten Arnold, Marc, Eric en Gerrit, i.o.v. de gemeente een picknickset aan de Lichtmot in Oss voor de buurtvereniging.